

การทดสอบทางจิตวิทยา

ความหมาย

การทดสอบและการประเมินทางจิตวิทยา (Psychological Testing and Assessment) หมายถึง เครื่องมือวัดลักษณะทางด้านจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคล มีทั้งแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานและไม่เป็นมาตรฐาน

ความเป็นมา

ในต้นศตวรรษที่ 19 ได้มีการพัฒนาเครื่องมือต่างๆ ทางจิตวิทยาเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับประสาทรับความรู้สึกและการเคลื่อนไหว ความสามารถทางการคิด เซวานน์ปัญญา อารมณ์ ความรู้สึก โดยมุ่งเน้นการวัด

1. ความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องเวลา ระยะทาง เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น
2. ความสามารถในการเคลื่อนไหว
3. สภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกโดยใช้การสังเกตเป็นวิธีการวัดซึ่งผู้สังเกตจะต้องได้รับการฝึกฝนในการสังเกตอย่างเป็นระบบว่าจะสังเกตอะไร สังเกตอย่างไร จะสังเกตบ่อยครั้งเพียงใด และจะประเมินผลการสังเกตอย่างไร

สำหรับบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเป็นผู้บุกเบิกเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบทางจิตวิทยา (psychological tests) เช่น

1. ค.ศ.1905 อัลเฟรด บิเน็ต (Alfred Binet) และ ทีโอดอร์ ซิมอน (Theodore Simon) ได้พัฒนาแบบทดสอบเซวานน์ปัญญาสำหรับเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยเน้นเกี่ยวกับการวัดความ

สามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการเข้าใจ และความมีเหตุผล และในปี ค.ศ.1908 ได้ปรับปรุงแบบทดสอบเซวานน์ปัญญาดังกล่าวและใช้ชื่อใหม่ว่า “The 1908 Revision of the Binet - Simon Intelligence Scale” สำหรับเด็กอายุ 3 - 13 ปี เพื่อศึกษาอายุสมอง (mental age) ของแต่ละบุคคล และหลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงอีกหลายครั้งและปัจจุบันขยายการวัดไปจนถึงวัยผู้ใหญ่

2. ชาร์ลส์ สเปียร์แมน (Charles Spearman) เป็นผู้บุกเบิกเกี่ยวกับทฤษฎีทดสอบ (Test Theory)

3. เอ็ดเวิร์ด ธอร์นไดค์ (Edward Thorndike) เป็นผู้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Tests)

4. เลวิส เทอร์แมน (Lewis Terman) เป็นผู้สร้างแบบทดสอบเซวานน์ปัญญา

5. โรเบิร์ต วูดเวิร์ท (Robert Woodworth) และ เฮร์แมน รอร์สชัค (Herman Rorschach) ได้สร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ

6. อี.เค. สตรอง จูเนียร์ (E.K. Strong Jr.) ได้สร้างแบบวัดความสนใจในอาชีพ

7. อาร์เธอร์ โอทิส (Arthur Otis) ได้สร้างแบบทดสอบเซวานน์ปัญญาเป็นกลุ่ม เป็นต้น

นอกจากนี้ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 1 จนถึงปัจจุบันได้มีผู้พัฒนาแบบทดสอบต่างๆ มากมาย โดยยึด Item - Response Theory ที่เน้นความสัมพันธ์ของการตอบแต่ละข้อ (response to individual items) รวมทั้งมีการตรวจสอบระดับความยากง่ายมีการให้คะแนน การแปลผล และการตีความหมายของคะแนนของผลการทดสอบ

วัตถุประสงค์สำคัญของการทดสอบทางจิตวิทยา

วัตถุประสงค์สำคัญของการทดสอบทางจิตวิทยา คือเพื่อประเมินพฤติกรรมความสามารถด้านการรู้คิด อารมณ์ความรู้สึก บุคลิกภาพ และทักษะต่างๆของแต่ละบุคคล หรือกลุ่มเพื่อช่วยในการวินิจฉัย พิจารณา ลงความเห็น ทำนาย และตัดสินใจเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นๆ

ความหมายของแบบทดสอบทางจิตวิทยา

ความหมายของแบบทดสอบและแบบทดสอบทางจิตวิทยา มีดังนี้ (Anastasi and Urbina, 1989 ; Stanley and Hopkins, 1978 ; อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมา 2537)

แบบทดสอบ (test) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบหรือใช้วัดสิ่งที่ต้องการวัดเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นสมองให้แสดงพฤติกรรมออกมาในเชิงความสามารถของบุคคลนั้นๆ เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านการรู้คิด, ความสามารถทางสมอง ความรู้ คักยภาพ เชาวน์ปัญญา ความถนัด บุคลิกภาพ และทักษะต่างๆ ของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล

แบบทดสอบทางจิตวิทยา เป็นเครื่องมือที่เป็นปรนัยและเป็นมาตรฐานที่ใช้วัดตัวอย่างพฤติกรรมแบบทดสอบทางจิตวิทยาก็คล้ายกับแบบทดสอบทางวิทยาศาสตร์แขนงต่างๆ ที่ต้องศึกษาจากตัวอย่างพฤติกรรม โดยเลือกเฟ้นอย่างระมัดระวังจากพฤติกรรมของบุคคล และแบบทดสอบใดจะครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการจะศึกษาได้ทั่วถึงเพียงใต้นั้นย่อมขึ้นกับจำนวนและลักษณะข้อกระทง (item) ในตัวอย่างนั้น

แบบทดสอบทางจิตวิทยามีทั้งแบบทดสอบมาตรฐาน (standardized test) และแบบทดสอบที่นักวิจัยหรือครูผู้สอนสร้างขึ้นเอง (researcher or teacher-made-test) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดเพื่อนำมาใช้ในงานวิจัยหรือในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

หลักการสร้างหรือพัฒนาแบบทดสอบทางจิตวิทยา

หลักการสร้างหรือพัฒนาแบบทดสอบทางจิตวิทยาที่สำคัญคือจะทำอย่างไรจึงจะสามารถสร้างข้อคำถามหรือข้อสอบให้สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดซึ่งสอดคล้องกับ อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมา (2535) ที่กล่าวว่าหลักการสร้างข้อสอบคือทำอย่างไรจึงจะให้ข้อสอบหรือข้อคำถามที่สร้างขึ้นสะท้อนความจริงของสิ่งที่วัด เช่น ข้อสอบนี้สะท้อนความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้ตอบหรือข้อสอบนี้สะท้อนทักษะที่แท้จริงของผู้ตอบ การสร้างข้อสอบเพื่อสะท้อนความจริงดังกล่าวอยู่ที่การวางแผนและดำเนินการสร้างที่เป็นระบบ

หลักการพัฒนาแบบทดสอบทางจิตวิทยาจะต้องคำนึงถึงเรื่อง ต่อไปนี้

1. ลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด
2. ลักษณะของบุคคลที่ต้องการวัดซึ่งอาจจะเป็นเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ หรือวัยผู้สูงอายุ
3. ลักษณะของแบบทดสอบทางจิตวิทยาและคุณภาพของแบบทดสอบที่จะใช้วัด
4. ประโยชน์ที่จะนำแบบทดสอบทางจิตวิทยาไปใช้ในงานใดงานหนึ่งตามเป้าหมายที่กำหนด

คุณลักษณะที่สำคัญของแบบทดสอบทางจิตวิทยา

แบบทดสอบต่างๆ ที่สร้างขึ้นจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวัด สิ่งที่ต้องการวัดและลักษณะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัดหรือที่จะถูกทดสอบ สภาพการณ์ของการทดสอบต้องทำให้เป็นมาตรฐาน ประกอบคำอธิบาย คำแนะนำ วิธีดำเนินการสอบ วัสดุเฉพาะ เช่น ตัวแบบทดสอบที่จะนำมาใช้ในการทดสอบ การกำหนดเวลา การพูดแนะนำ ผู้รับการทดสอบ การสาธิตให้ดูก่อนการสอบจริง (ถ้ามี) วิธีตอบข้อสงสัยของผู้รับการทดสอบ อัตราความเร็วของการพูด น้ำเสียงที่พูด การออกเสียงสูงต่ำ วรรคตอนของการพูดหรือการอ่าน และการแสดงออกทางสีหน้าของผู้ดำเนินการสอบ ดังนั้น

1. แบบทดสอบจะต้องประกอบด้วยข้อสอบ (test items) จำนวนหนึ่ง ซึ่งข้อสอบนั้นหมายถึงข้อความหรือข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบและเนื้อหาสาระที่ทดสอบเฉพาะอย่าง ตลอดทั้งยังเกี่ยวข้องกับบุคคลที่จะถูกทดสอบ กล่าวคือ ข้อสอบที่สร้างขึ้นจะต้องสามารถตรวจสอบลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัดและลักษณะของบุคคลที่ต้องการวัดตามจุดมุ่งหมายนั้นๆ

2. แบบทดสอบที่ดีจะต้องมีทั้งความตรง (validity) และความเที่ยง (reliability) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

2.1 ความตรงของแบบทดสอบ (test validity) จะช่วยให้ตรวจสอบได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนั้น วัดสิ่งที่มุ่งวัดหรือสิ่งที่ต้องการวัดได้แค่ไหน

2.2 ความเที่ยงของแบบทดสอบ (test reliability) ความเที่ยง หมายถึง คุณสมบัติที่แสดงว่าการวัดสิ่งที่ต้องการวัดไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งหรือวัดใน

สภาพการณ์วัดที่แตกต่างกันไปก็ยังคงได้ผลการวัดคงเดิม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552)

3. แบบทดสอบทางจิตวิทยาที่สร้างขึ้นจะต้องทำให้เป็นมาตรฐานซึ่งหมายถึงวิธีดำเนินการทดสอบและการให้คะแนนจะต้องเป็นมาตรฐาน กล่าวคือไม่ว่าจะนำแบบทดสอบนั้นมาใช้กี่ครั้งก็ตาม วิธีดำเนินการทดสอบและการให้คะแนนจะต้องเป็นอย่างเดียวกัน อีกทั้งหากต้องการนำคะแนนของแต่ละคนมาเปรียบเทียบกัน สภาพการณ์สอบก็ต้องเหมือนกันด้วย

นอกจากนี้การทำแบบทดสอบทางจิตวิทยาที่สร้างขึ้นให้เป็นมาตรฐานคือการทำเกณฑ์ปกติหรือปกติวิสัย (Norm) ซึ่งอาจจะมีทั้งปกติวิสัยของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Norms) ปกติวิสัยอายุ (Age Norms) ปกติวิสัยเพศ (Gender Norms) ปกติวิสัยระดับชั้น (Grade Norms) สำหรับกระบวนการในการหาปกติวิสัยนั้นจะต้องนำแบบทดสอบที่ได้หาค่าความตรง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง แล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ (จำนวน) ที่เป็นตัวแทนของบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างต้องการทดสอบ กลุ่มตัวอย่างนี้ถือเป็นกลุ่มตัวอย่างมาตรฐานที่นำมาหาปกติวิสัย ซึ่งปกติวิสัยนี้ไม่เพียงแต่จะบอกถึงค่าเฉลี่ยของสิ่งที่ต้องการวัดเท่านั้นแต่ยังบอกถึงความถี่สัมพัทธ์ (relative frequency) ของการเบี่ยงเบนระดับต่างๆ ที่อยู่เหนือกว่าหรือต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ปกติวิสัยจะต้องบอกถึงตำแหน่งของแต่ละบุคคลด้วยการอ้างอิงถึงกลุ่มตัวอย่างมาตรฐานหรือกลุ่มตัวอย่างปกติ

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

ตัวอย่างขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบเขาวนัอาร์มณ

บรรณานุกรม

- นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2552). **วิจัยและสถิติ : คำถามชวนตอบ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2545). **แนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือแนะแนว**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2535). **ข้อสอบ : การสร้างและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด ฟีนนี่พับบลิชชิ่ง.
- อุทุมพร จามรมาน. (2537). **ทฤษฎีการวัดทางจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟีนนี่พับบลิชชิ่ง.
- Aiken, Lewis R. and Groth-Marnet, Gray. (2006). **Psychological Testing and Assessment**.
Boston : Pearson Education Group.
- Anastasi, Anne and Urbina, P, (1989). **Study Guide : Psychological Testing**. New York
: Macmillan Publishing Company.
- Stanley, J.C. and Hopkins, K.D. (1978). **Educational and Psychological Measurement
and Evaluation**. New Delhi : Prentice - Hall of India.